

SOCA**RR**ELL

publicació del GOB a Menorca - primavera 2015 maig/juny/juliol - núm.94

Propostes de futur

- **Entrevista:**
Begoña Oquiñena,
premi Pere Prats 2014
- **Articles**
Propostes en ordenació
territorial
- Propostes per a l'aigua,
l'energia i els residus
- Paisatge i agricultura
- El canvi global i Menorca
- Més de deu anys visitant
un lloc
- **Voluntari del trimestre**
Tuuliki Koppel

Índex

L'economia, les persones i el medi ambient	3
Entrevista: Begoña Oquiñena	4-5
Propostes en ordenació territorial	6
Animalons: la tortugueta	7
Fotodenúncia	7
Propostes per a l'aigua, l'energia i els residus	8-9
Més de deu anys visitant un lloc	10
Paisatge i agricultura	11
Voluntariat: Tuuliki Koppel	12
El canvi global i Menorca	13
Amb bon humor	14
Per apuntar a l'agenda	15

Camí des Castell, 53. 07702 Maó

Horari:

Matins de dilluns a divendres, de 9.30 a 14.30 h

Capvespres de dilluns a dijous, de 17.30 a 20 h

Telèfon: 971 35 07 62

Fax: 971 35 18 65

www.gobmenorca.com / info@gobmenorca.com

Camí de Maó, 38. 07760 Ciutadella

Telèfon: 971 38 63 22

ciutadella@gobmenorca.com

Editorial

Avui en dia no basta anar a votar cada quatre anys. Els ciutadans volen ser escoltats i participar de forma vinculant en les decisions polítiques, socials, econòmiques..., que prenen les institucions i que ens afecten a tots.

Si ens fixem en el que ha succeït aquests darrers quatre anys ens adonarem que els ciutadans han sortit al carrer per dir la seva, per expressar les discrepàncies amb les polítiques proposades pels governants i que no eren del gust de tots. Han reclamat ser escoltats i participar en la presa de decisions. Així podríem esmentar les grans manifestacions en contra la política educativa del Govern, les accions duites a terme per aconseguir que els fangs trets del port de Maó no fossin tirats directament al mar, la carretera general i la gran polèmica sobre las rotondes a doble nivell. També podem parlar del tema de les prospeccions petrolíferes, etc.

La participació de la ciutadania en els afers públics és necessària per millorar la qualitat del sistema democràtic ja que afavoreix que els problemes siguin amplament debatuts entre tots, que les decisions es prenguin de forma consensuada, que els ciutadans es facin ressò de tots els acords que afecten la seva ciutat o barri, etc., etc.

La participació ciutadana té dos grans protagonistes: les persones a nivell individual i les entitats. Les entitats han de jugar un paper fonamental en tot procés de participació, però cal obrir els processos als ciutadans i ciutadanes buscant la màxima representativitat. Les institucions han d'articular els mecanismes necessaris per tal de fer efectiva una major implicació tant de les entitats com de la ciutadania en la gestió pública i de forma molt especial, en la gestió de la política local.

El GOB té clar que les entitats i la ciutadania s'han de comprometre amb els problemes de la societat i per açò potenciem els espais de diàleg, la participació efectiva, l'associacionisme... Hem d'afavorir que la ciutadania s'impliqui més amb la cosa pública i es senti seu tot el que es fa a les institucions. Però també hem d'aconseguir que les institucions aprenguin a fer política d'una altra manera. Cal que dissenyin les actuacions a realitzar conjuntament amb la ciutadania i les entitats ciutadanes per arribar així a consensos i acords més amples i vinculants. ■

Jaume Obrador, president del GOB Menorca

DADES BANCÀRIES:

Caixa Colonya: IBAN ES91 2056 0012 2141 0200 1610

CIF G-07 089 600

Editat en paper reciclat 100%

S'autoritza la reproducció total o parcial d'aquesta publicació citant-ne la procedència.

Dipòsit legal: MH-67/1993

L'economia, les persones i el medi ambient

Definicions del què és l'economia en trobaríem moltes. Una seria l'administració correcta dels recursos, en els seus diversos usos possibles, per satisfer les necessitats humanes. Dit d'una altra manera, seria un mitjà per aconseguir una bona vida per a les persones i a les comunitats sense exclusions. Aquí hi hem d'afegir el dret que tenen també les generacions futures a aquest benestar i, per tant, la responsabilitat nostra de no degradar el planeta i malbaratar els recursos naturals. Una economia sostenible seria aquella que dona benestar a la societat actual sense comprometre el benestar de les societats futures.

Les pràctiques i iniciatives que tenen com a resultat la concentració de riquesa en poques mans, l'augment de les desigualtats socials, la pèrdua de drets, la degradació ambiental, etc., no es poden considerar bones pràctiques econòmiques, per molts de guanys que donin a les empreses. Tenim el repte de crear unes estructures econòmiques que tinguin com a finalitat el benestar de les persones, de manera no exclouent i solidària, i no la simple especulació i l'acumulació de riqueses. L'economia solidària enfoca l'activitat econòmica tenint en compte les persones, el medi ambient i el desenvolupament sostenible per damunt de qualsevol altre interès. El grau de

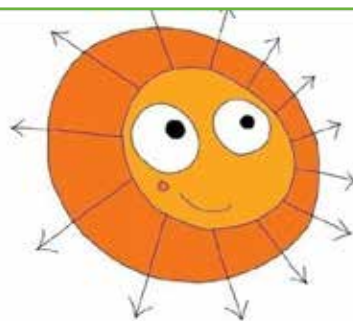
benestar i la qualitat de vida de tota la societat sense exclusions són els indicadors de l'economia solidària. Les empreses haurien d'anar assimilant la responsabilitat social empresarial (RSE) en el seu funcionament. La RSE és un model de gestió de les empreses i organitzacions basat en criteris responsables en els àmbits econòmic, social i ambiental, que s'orienta a incrementar la seva competitivitat i fomentar el seu desenvolupament sostenible, alhora que contribueix a construir una societat millor. També les persones haurien de conscienciar-se de la seva responsabilitat social i ajudar a transformar l'economia tot exercint un consum i una compra responsables. Comprant a les empreses que ho fan bé contribuïm a millorar la societat.

Inspirada en els principis de l'economia solidària ha començat a funcionar l'associació Mercat Social Illes Balears. Per mercat social entenem una xarxa de persones, empreses, entitats, institucions i iniciatives que incorporen valors afegits socials en les seves decisions de consum, producció, distribució i finançament, amb l'objectiu de contribuir des de l'activitat econòmica a la construcció d'una societat basada en valors democràtics, ecològics i solidaris i en el benestar col·lectiu. La xarxa està constituïda per un mercat d'ofertants i de demandants de béns i serveis. Per part de l'oferta trobam productors i distribuïdors, i per part de la demanda consumidors finals. Els valors afegits socials consisteixen en la incorporació de criteris fonamentats en valors democràtics, ètics, ecològics i solidaris, que tenen com a referència els principis de l'economia social i solidària, els principis cooperatius, els criteris de producció ecològica, de desenvolupament local, de gestió ètica, etc.

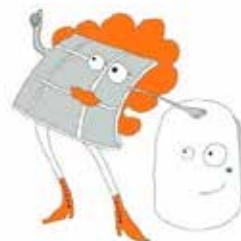
Trobareu més informació a www.mercatsocial.org. ■

**POSA'T
SES PLAQUES!**

**APROFITA EL SOL
Ara és molt fàcil**

971 35 07 62
info@gobmenorca.com
www.gobmenorca.com

L'ENTREVISTA

Begoña Oquiñena, Premi Pere Prats 2014

Begoña Oquiñena ha estat guardonada amb el Premi Pere Prats en la seva darrera convocatòria. En aquesta entrevista intentam treure a la llum la seva visió de l'ecologisme, enriquida per la pròpia experiència.

Com ha canviat l'ecologisme des dels seus principis fins ara?

Vaig viure els inicis de l'ecologisme al País Basc amb el moviment antinuclear i a favor dels boscos autòctons, i després a Catalunya amb els moviments alternatius, cap a la fi dels anys 70. A Menorca hi vaig arribar el 1980 i de seguida em vaig integrar al GOB. Durant uns anys vaig participar en moltes accions que van acabar amb victòries, com la protecció de Trebalúger o la creació del Parc Natural des Grau.

Durant un temps em vaig allunyar del GOB perquè em semblava que no s'avançava prou. Seguia fent la meua feina d'educació ambiental des de l'Institut Joan Ramis. Aleshores cap als 90 va sorgir la idea de la Reserva de Biosfera des de l'IME. La gent es va il·lusionar molt i jo també. Algunes coses van canviar per bé (redacció del PTI, creació de l' OBSAM, Reserva Marina...)

Aquests darrers anys els grups ecologistes s'han professionalitzat, amb una gent que hi treballa més o manco permanentment i moltes altres persones que els assessoren en diferents àmbits. La feina del GOB s'ha dirigit més cap a activitats positives (custòdia agrària, viver, educació ambiental...), sense deixar mai, però, la lluita contra la destrucció de l'illa, que durant els darrers temps s'ha intensificat. Per açò també han sorgit diferents grups actius contra amenaces concretes i iniciatives com els moviments de transició en resposta al pic del petroli. Però la feina del GOB continua sent fonamental, liderant i coordinant moltes accions.

Quines amenaces i oportunitats veus en la protecció ambiental de Menorca?

Algunes amenaces són molt evidents: megaprojectes com les rotondes, prospeccions petrolíferes, canvis al PTI amb desprotecció de zona rústica i litoral, canvis al Pla Hidrològic que permeten augmentar els regadius. No es fan prou passes per solucionar la contaminació de

l'aigua per nitrats, no hi ha prou control dels purins, ni es podrà complir la Directiva Marc d'Aigua de recuperar les masses d'aigua, torrents i aqüífers el 2015. Hi ha altres amenaces més llunyanes, com la desaparició de platges i de la posidònia a causa del canvi climàtic. La gent és poc conscient que estan causades pel nostre excessiu consum d'energia d'origen fòssil i que hem de fer un canvi cap a les renovables.

Per altra banda, a Menorca tenim un gran valor, el teixit associatiu i actiu que segueix demostrant el seu compromís i la seva implicació. Afortunadament els joves són part important d'aquest fenomen. Alguns exemples en són les finques de custòdia agrària, els projectes de recuperació de salines, de camins rurals; el manteniment del patrimoni marítim, l'empenta del cicloturisme, el senderisme i el turisme científic i cultural. L'aparició de cooperatives diverses (energia, agricultura, productes ecològics), la feina de les associacions de veïns i grups de voluntariat i molts d'altres; els treballs de seguiment i recerca de l'OBSAM i l'IME i dels projectes LIFE. També la capacitat del GOB per liderar la defensa de la conservació de Menorca són oportunitats que han donat resultats positius.

Quines àrees d'acció creus que són prioritàries per a l'ecologisme a Menorca?

Totes són importants, d'algunes ja n'hem xerrat. En la gestió de residus és evident que no basta el que s'ha fet fins ara, sobretot quan es proposen mesures com enviar-los a Mallorca per incinerar. Crec que s'ha de replantejar el tema i donar prioritat a la reducció, establir normatives més exigents, estimular el comerç de proximitat i els productes km 0 que no requereixin tants envasos de plàstic, i fer campanyes més efectives per a la recollida de matèria orgànica i dels residus en general.

Les iniciatives d'economia alternativa són passes cap un nou model econòmic-polític necessari per sortir

de la crisi energètica global. Un altre tema prioritari a Menorca seria un Pla Insular de Costes, amb una racionalització del nombre de vaixells i un major estímul a la navegació a vela.

Pot resistir Menorca amb l'esperit de Reserva de la Biosfera sota la pressió de la globalització?

Pens que l'autèntic esperit de la RBM ha estat esbiaixat i aprofitat per alguns per fer doblers durant aquests anys, sense haver construït un model d'illa realment sostenible. La globalització neoliberal ja ens afecta amb la quantitat de productes envasats que arriben a les grans superfícies i els plàstics que arriben per la mar. Evidentment, ens afectarà encara més negativament en casos com el de les prospeccions en mans de les multinacionals. La globalització devalua la protecció ambiental i social.

Però gràcies a la comunicació global estam en contacte

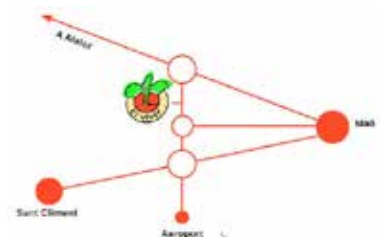
amb projectes d'altres pobles i països que lluiten per un món millor. Tal com expressa la periodista i escriptora canadense Naomi Klein en el seu llibre *Barreres i finestres*: "...Gràcies a la globalització el sistema està en crisi. Sabem massa coses. Hi ha massa comunicació i mobilitat a la base perquè es mantengui l'abisme entre rics i pobres, entre el que es diu i el que es fa. És hora de suprimir l'abisme". No estic segura si la Reserva de Biosfera tal com està dissenyada actualment pot col·laborar en aquesta feina. Potser sí si deixa de ser una façana i esdevé una estructura de sostenibilitat forta, començant per elaborar un pla insular per a la sobirania energètica.

Moltes gràcies, Begoña! ■

ES VIVER de plantes de Menorca

OBERT: divendres i dissabtes de 10 a 13:30 h.

CARRETERA DE L'AEROPORT (DAVANT MESTRAL)

650 350 172 / 971 35 07 62

esviver@gobmenorca.com / www.gobmenorca.com

Propostes en ordenació territorial

El Pla Insular de la Costa

A l'hora d'aportar idees per a les pròximes eleccions, el GOB ha demanat que es recuperin i s'acabin els treballs, ja molt avançats, del Pla Insular de la Costa. Una proposta on el Consell Insular hauria de coordinar la gestió nàutica de la costa que actualment duen a terme diferents administracions sense cap coordinació.

Per exemple, veim que els preus excessius del port de Maó desplacen moltes embarcacions cap a altres bandes i després surten iniciatives per ampliar amaraments a llocs fins ara intocats, mentre que els que ja estan fets dins el port romanen buits.

També, als efectes de controlar la contaminació, cal dotar de servei de recollida d'aigües residuals com a mínim els tres ports principals. Així mateix, és molt important dotar-los amb zones de manteniment (rascat, pintats de patent, canvis d'oli, etc.) i sistemes que impedeixin l'arribada d'aquests productes altament contaminats al mar, com encara sovint hi arriben.

El paisatge del sòl rústic

Tancar les expectatives urbanístiques al sòl rústic que vagin més enllà d'adequar o ampliar per a determinades activitats els casats principals i els edificis del seu entorn immediat, és un requisit fonamental per evitar que l'especulació urbanística transformi el paisatge menorquí.

Per fer-ho, cal impulsar models agraris viables però responsables --que existeixen-- i fer que les activitats turístiques siguin sempre complementàries però no substitutòries de la gestió agrària, que és qui al final manté l'estructura territorial bàsica tant a efectes paisatgístics com de recursos naturals i biodiversitat.

És important també clarificar els criteris per a les declaracions d'interès general, per evitar el risc que siguin un sistema per facilitar projectes urbanístics d'estricta interès personal en zones sense vocació de transformació.

Les carreteres racionals

Refer el projecte de la carretera general i apostar per millores dimensionades a les necessitats reals de l'illa és un deure. Amb la vista posada al futur, cal apostar per carreteres que siguin un exemple d'integració paisatgística.

S'ha de fomentar de manera decidida el transport públic, ampliar horaris i serveis i, molt important, sincronitzar-ho amb la demanda dels usuaris. Per exemple, s'hauria de poder abordar una cosa tan senzilla com adequar els horaris de l'autobús de l'aeroport als horaris dels avions.

Es demanen també campanyes actives de conducció pacífica, a partir d'informar de les distàncies reals que hi ha entre punts de desplaçament. ■

La tortugueta (*Triops cancriformis*)

Popularment conegut com a tortugueta, per la closca que li recobreix el cos, aquesta espècie de crustaci té el mèrit de ser l'espècie animal més antiga del planeta, ja que ha conservat la seva forma durant els darrers 220 milions d'anys.

Aquest invertebrat, que sembla sortit d'una pel·lícula de ciència-ficció, pot arribar a fer 10 cm. És omnívor i aprofita com a aliment tot el que tengui al seu abast: algues,

cucs, larves d'insectes o fins i tot algun congènere seu debilitat. Viu nedant al fons d'aigües dolces que no siguin permanents, i a Menorca trobam uns hàbitats ideals per a aquesta espècie, les basses temporals.

El clima mediterrani afavoreix l'existència d'aquestes basses; i les seves condicions canviant al llarg de l'any han fet que evolucionassin espècies animals i vegetals que únicament poden viure en condicions tan extremes. El Triops és un d'ells; és un animal totalment aquàtic que respira per brànquies, però necessita que les basses s'eixuguin per completar el seu cicle vital. El secret està en la capacitat de les seves postes d'ous per assecat-se a l'estiu al fons de la bassa i esperar que les pluges de l'any següent els facin reviscolar. Els ous són tan resistents que poden aguantar alguns anys esperant que tornin les condicions adequades per descloure's.

Quan les pluges tornen a omplir les basses els ous es desclouen i els petits Triops hauran de créixer, menjar i reproduir-se abans que la bassa s'eixugui de nou. Si es dona el cas que no hi ha cap mascle no representarà cap problema, ja que les femelles són partenogenètiques, que vol dir que poden produir ous fèrtils per si soles. Tot aquest procés dura poques setmanes i els més vells viuran tan sols un mes i mig. ■

Fotodenúncia

CAMÍ DE SARGALLS

Recuperar el Camí de Cavalls per ús públic és una bona cosa. Ha contribuït a que els menorquins sortim més al camp i puguem conèixer millor l'illa i els seus valors naturals. Ha servit també per ampliar d'una manera interessant l'oferta turística. Però hem de ser conscients de que el Camí de Cavalls té una sèrie de problemes. Un dels principals és l'erosió que pateix, pel simple fet d'existir, vegades afavorida per un traçat amb massa pendent.

Per tant el Camí de Cavalls necessita de feines de manteniment i de correcció d'aquests impactes. S'hauria de pensar si les empreses que se'n beneficien econòmicament no hauríem de contribuir d'alguna manera al manteniment del bon estat del Camí de Cavalls. ■

PROPOSTES PER A L'AIGUA

Molts dels reptes ambientals es troben amb la dificultat de la gestió política a cu una legislatura fa que les coses que requereixen més temps quedin sovint apar sortir a les propostes electorals que ha preparat el GOB per a

altra assignatura pendent. Perquè la competència en les polítiques hídriques és del Govern Balear, mentre que la responsabilitat d'abastir d'aigua potable és dels ajuntaments; però els aqüífers són insulars. Les fronteres entre municipis són mitgeres polítiques que no responen a la realitat física. Les extraccions que es fan en un terme municipal poden afectar el veí, i la contaminació que entra a una banda pot córrer i evidenciar-se molts quilòmetres més enllà. Per això fa temps que venim demanant un Consorci insular de l'aigua, en el qual es pactin polítiques d'aigua més adequades a les necessitats que de veritat tenim.

Els reptes de l'aigua

Així passa, per exemple, amb l'aigua. La necessitat de revisar les tarifes, per tal que l'aigua bàsica continuï essent barata però que la que excedeix d'aquests paràmetres sigui sensiblement més cara, és una de les coses que es ve demanant per incentivar l'estalvi i per complir amb la idea que pregona la Directiva Marc de l'Aigua des de l'any 2000. A Menorca això resultaria molt fàcil de fer creuant el rebut de l'aigua amb el padró d'habitants (que a més està informatitzat per la mateixa empresa). D'aquesta forma es passaria del sistema actual de mòduls per habitatge a un sistema més just i lògic de litres per habitant, i pagaria qui realment consumeixi de més.

Amb aquesta fórmula, la gent que necessita més aigua que la bàsica (perquè tenen un gran jardí, perquè prenen banys en tost de dutxes, o pel motiu que sigui) tindrien un al·licient per intentar resoldre aquestes necessitats, per exemple recollint aigua de pluja en una cisterna, o canviant el jardí per un model més mediterrani, o bé canviant de costums. I si volguessin mantenir-se com fins ara, almanco aportarien majors recursos econòmics a la gestió de l'aigua.

La visió de conjunt dels recursos hídrics de l'illa és una

L'energia segrestada

Els pocs avenços que s'havien fet a Menorca en matèria d'energies renovables (representen just el 3 % de tot el que consumim) han quedat bruscament frenats per les decisions del govern central.

Però cal seguir treballant perquè és imprescindible anar minvant la gran dependència actual dels combustibles fòssils. Hi ha molt de camí fet, per exemple, en la manera d'estalviar energia. Des de promoure auditories energètiques als grans edificis (centres públics, grans empreses, etc.) fins a la racionalització en l'enllumenat públic o l'arquitectura bioclimàtica.

L'ús d'energia solar per a aigua calenta sanitària té molt de potencial a la nostra latitud. Així mateix, caldria apostar per la microeòlica i la microsolar, perquè són energies molt versàtils en diferents àmbits. Es podria mirar de reconvertir el parc eòlic de Milà en unes instal·lacions de major potència i analitzar alguns parcs fotovoltaics grans amb criteris d'integració paisatgística que ja s'han experimentat. L'aprofitament a l'illa de la biomassa o fer funcionar amb gas --portat amb vaixells-- la central tèrmica de Maó són altres possibilitats a l'abast.

Un altre capítol energètic molt important està relacionat

A, L'ENERGIA I ELS RESIDUS

rt termini. El fet de pretendre acabar les coses en només els quatre anys que dura
cades. Per això hi ha projectes que fa anys que es van repetint i que ara tornen a
a les eleccions locals i autonòmiques del pròxim mes de maig.

amb la mobilitat. Cal dissenyar i promoure itineraris urbans, útils per als desplaçaments quotidians, per a vianants i ciclistes. S'ha de donar suport al comerç de proximitat (evitant enviar-ho tot als polígons industrials), ubicar els serveis bàsics (escoles, sanitat, administració...) propers als centres urbans i recuperar el transport públic.

Aprofitar els recursos

La gestió dels residus és un altre camp en el qual s'ha avançat poc. L'opció de compostar la matèria orgànica i fer-ne un adob útil ha d'anar acompanyada de la recollida separada en origen, perquè sinó la mala qualitat final impedeix el seu ús. Així mateix, el reciclatge per part dels ciutadans d'altres materials, com paper, vidre i envasos, es pot potenciar encara molt, a la vista dels fems que la gent treu al carrer.

L'educació per a un consum responsable és bàsica per aprendre a comprar sense generar tants residus posteriors. I cal predicar amb l'exemple i disminuir els embalatges als mercats locals, emprar gots reutilitzables a totes les celebracions que es pugui o usar-los almanco de cartró en les festes massives.

L'objectiu ha de ser intentar aprofitar al màxim els residus, perquè això pot generar llocs de feina i incorporar processos d'inserció social, a la vegada que es preserva els espais dels abocadors per als materials que encara tenen un reciclatge difícil. ■

Més de deu anys visitant un lloc

El GOB sempre hem cregut en la responsabilitat compartida de preservar el nostre paisatge i els recursos naturals perquè les generacions futures i els altres sers que comparteixen amb nosaltres aquest planeta el puguin gaudir.

La pagesia a Menorca té un pes molt important a l'hora de poder assolir aquest objectiu. Per això, l'entitat impulsa el projecte de Custòdia agrària, que també es tradueix en diferents activitats i campanyes d'educació ambiental, a fi que els infants coneguin la importància de l'agricultura i la ramaderia compromesa amb el medi ambient.

Fa més de deu anys que els infants de Menorca visiten el lloc d'Algondret Nou. Aquest lloc pioner en l'agricultura ecològica a Menorca ens ha obert les portes de bat a bat per poder conèixer les tasques que fan allà, com s'elabora un formatge ecològic de vaca vermella de primera qualitat, quines races autòctones tenen i, en fi, quina és la filosofia de vida que ells prediquen i practiquen.

Els infants aprenen a identificar quines són les pràctiques sostenibles que s'hi fan, i com no només no malmeten l'entorn sinó que ajuden a preservar la biodiversitat, el paisatge i també un llegat cultural d'incalculable valor. A més, poden degustar el formatge que esperen amb golareria.

Milers de fillets han visitat Algondret Nou durant aquests més de deu anys en què en Nofre, na Xisca i en Raül ens han obert les portes de casa seva.

També, des de fa pocs anys, els fillets d'Alaior visiten el lloc de Turmadèn des Capità, al seu terme municipal. Allà els infants també reconeixen les races autòctones pròpies de l'illa i, a més, en ser un lloc amb molts béns etnològics, poden veure les tasques que antigament es feien al camp, a les eres, les coves talaiòtiques, i com utilitzaven l'aljub, avui en dia encara en ús.

Esperam que exemples com aquests siguin per als futurs ciutadans de demà una normalitat en la seva manera d'entendre la interacció de l'activitat productiva al camp amb el nostre entorn natural. ■

Paisatge i agricultura

Tanques sembrades, vaques i bens pasturant, boscarens d'ullastres, alzines i pins, parets seques i un llarg etcètera configuren el paisatge en mosaic de Menorca. Un paisatge que durant milers d'anys s'ha anat dissenyant a cavall de l'activitat humana i, molt especialment, de l'activitat agrària. La conservació d'aquest paisatge, dels recursos i dels valors naturals que conformen l'illa tenen una relació molt estreta amb la manera en què ordenem territorialment les nostres activitats i com les desenvolupam. En aquest sentit, el sector agrari de l'illa té un paper estratègic clar, com a dinamitzador de l'economia local i com a agent indispensable per a la conservació.

Una gestió agrària respectuosa amb el medi ambient retorna a la societat tot un conjunt de beneficis socials, ambientals i econòmics molt importants, són el que s'anomenen externalitats positives. Una bona gestió del sòl, per exemple, evita la seva pèrdua i el manté productiu; una correcta gestió de l'aigua contribueix a millorar l'estat de l'aquífer, o la no utilització de productes químics afavoreix la fauna silvestre. Aquests són alguns exemples dels beneficis ambientals que es deriven d'unes pràctiques agràries compatibles amb la conservació, però també hi ha beneficis socials i econòmics. La producció d'aliments sota una gestió agrària responsable amb els valors naturals ofereix a la societat productes frescos i saludables que, en consideració dels experts, contribueixen positivament a la salut i, per tant, a una possible reducció de la despesa sanitària.

Internalitzar aquestes externalitats positives i moltes d'altres, que es deriven d'un model agrari extensiu adaptat al territori i als seus recursos, permetrà reconèixer i actuar a favor d'aquest sector. És fonamental l'acompanyament i l'ajuda en el procés de reconversió, per això, iniciatives com el projecte de custòdia agrària del GOB ha tingut una molt bona acollida. A més, seria molt interessant recuperar la filosofia inicial del Contracte agrari Reserva de Biosfera, iniciativa de l'Administració, que afavoriria aquest procés de canvi en recuperar els criteris i els requisits que definia.

També, com a societat, tenim un paper clau en la viabilitat d'aquest model. Quin producte comprem, on i com ha estat produït són algunes de les qüestions que hem de tenir en compte com a consumidors. L'elecció de productes derivats d'una gestió agrària compromesa amb el territori contribueix a millorar molts aspectes del nostre entorn i, a la vegada, a dinamitzar l'economia local de l'illa.

És molt important per a Menorca tenir un sector agrari responsable i viable, que no estigui a mercè de la variabilitat exterior per mantenir-se o decaure. El sector agrari a l'illa és vertebrador de la nostra societat i del nostre paisatge, per tant, és feina de totes i tots el seu manteniment. ■

EL VOLUNTARIAT

TUULIKI KOPPEL

Na Tuuliki és una al·lota de 24 anys que procedeix d'una illa del nord-oest d'Estònia. Fa un mes que ha arribat al GOB per a fer-hi un Servei de Voluntariat Europeu. La seva estada de nou mesos permetrà que pugui adquirir un coneixement pràctic dels diferents projectes i integrar-se totalment al dia a dia de l'entitat.

Tuuliki, com és que una al·lota de 24 anys d'Estònia arriba al GOB? Per què vas decidir venir justament aquí?

Després de llicenciar-me a la universitat, volia tenir un any sabàtic per veure món. El Servei de Voluntariat Europeu era la manera perfecta per fer-ho. L'única cosa que tenia clara era que el projecte que volia desenvolupar havia de ser ambiental. Després de buscar molts projectes, vaig trobar que el del GOB era el que més s'adaptava al que jo volia. Puc treballar amb plantes al Viver, amb animals al Centre de Recuperació, amb fillets i filletes al Servei d'Educació Ambiental... A més, puc aprendre una nova llengua, el castellà, i també un poc de català.

Quin és el teu dia a dia a l'entitat. Quines coses hi fas?

El meu dia a dia al GOB és molt variable i diferent. Mai m'avorreixo! Normalment estic al Viver tres dies per setmana. Ara mateix estic treballant amb les plantes mare del Viver i amb els planters d'horta. Això inclou llevar males herbes, trasplantar plantes en testos grans i sembrar llavors. Els dimecres vaig al Centre de Recuperació on ajudo a netejar les gàbies, a alimentar els animals i també a fer un poc de manteniment. Vaig ser molt afortunada al poder alliberar un xòric el primer dia que vaig anar al centre! També estic documentant gràficament les activitats d'educació ambiental, com na Mordala amb els fillets d'infantil, les visites d'escolars al Centre de Recuperació o les visites al lloc d'Algondret.

Com creus que aquesta experiència et pot ajudar a nivell professional, i personal?

Com que he estudiat biologia a la Universitat, treballar amb plantes i animals m'és molt útil. És interessant comparar quines plantes creixen aquí a Menorca i també al meu país, a Estònia. També és bo conèixer com treballa una organització mediambiental. Tant professionalment com personalment és bo millorar les capacitats de treball en equip, comunicar-me amb persones de tot el món i aprendre noves llengües. Estic contenta perquè aquesta estada al GOB m'ofereix molts reptes per a millorar-me personalment.

Què els diries als joves com tu que encara no fan voluntariat?

Diria que realment s'ho estant perdent! Fer voluntariat és una bona manera d'ajudar la societat i també de formar part d'un equip genial de gent amb interessos similars als teus, provar-se a un mateix i aprendre coses noves. El millor de tot és saber que al final del dia has fet que la vida d'algú sigui un poc millor. Animo tothom a trobar una organització amb la qual s'identifiqui (per exemple el Viver o el Centre de Recuperació del GOB) i que s'assabenti de com pot ajudar. Mai és tard per fer coses bones!

I per últim... alguna cosa que t'agradi especialment de Menorca? I què trobes a faltar més del teu país?

El millor de Menorca és la seva càlida, acollidora i sempre somrient gent. Vaig arribar aquí només fa un mes, però ja em sento part de la gran família del GOB. Es clar que m'agrada la natura de Menorca, amb les seves platges de diferents colors, el blau clar de la mar, els tarongers i llimoners, i les seves interminables parets seques. Estic segura que com més descobreixi la illa més m'enamoraré d'ella (tot i que la primera setmana que vaig arribar em va rebre amb molta pluja i una tramuntana intractable!).

El que més enyor d'Estònia és la meua estimada i sempre present família (no puc esperar al moment que vinguin a visitar-me aquí a l'estiu!). També la connexió wifi estoniana i el postre de formatge tradicional "kohuke".

Moltes gràcies, Tuuliki! ■

El canvi global i Menorca

Sabem que el planeta està canviant. La nostra creixent demanda de recursos naturals i de producció de residus contaminants està provocant canvis a gran escala: extinció d'espècies, desforestació, pèrdua de sòl fèrtil, canvi climàtic... Aquestes alteracions posen en entredit els sistemes econòmics vigents i clamen un canvi cap al desenvolupament sostenible. Tot i que en sentim parlar constantment, sovint no ens adonem de la magnitud d'aquestes transformacions ni de les conseqüències que poden arribar a tenir, que seran més o menys greus segons les mesures que s'adoptin tant a escala local com planetària.

Segurament perquè el problema és global i vivim en una illa petita, tenim la sensació que el canvi global no va amb nosaltres i que poca cosa hi podem fer. És preocupant que aquesta impotència es tradueixi en desinterès de quines conseqüències pot tenir per Menorca i què hi poden fer com a mínim per a adaptar-nos. Informació fiable n'hi ha molta a disposició: els informes de l'IPCC, de l'AEMET, els estudis de l'IMEDEA...

Els canvis no influiran només el nostre medi ambient, sinó tota la nostra economia. El canvi climàtic està ja augmentant la temperatura. En els pròxims anys, encara que plogui igual, tindrem més evaporació i, per tant, més estrès hídric i menys recàrrega dels aqüífers. Difícilment evitarem que açò arribi a passar, però ho podem preveure i, per exemple, multiplicar els sistemes de recollida d'aigua de pluja.

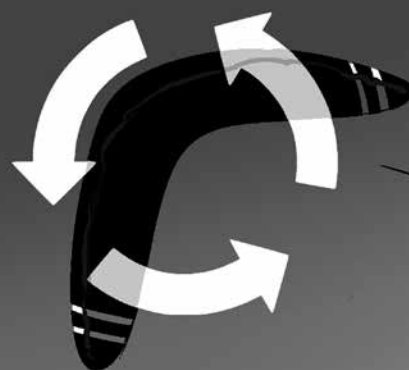
El turisme de Menorca depèn en gran part de les seves platges. Es preveu un augment de la temperatura i una pujada del nivell de la mar que les transformarà

inevitablement. Les praderies de posidònia són l'origen de l'arena. Estudis científics preveuen una ràpida desaparició de les praderies de posidònia. Cap al 2050 s'hauran reduït a només un 10% de les que ara tenim (Jordà, Marbà i Duarte, 2012). Per tant, tindrem una dràstica baixada de la producció d'arena i un augment dels processos erosius a les platges. A hores d'ara el sector turístic, el sector pesquer i els nostres governs haurien d'estar treballant per cercar-hi solucions o alternatives.

El canvi global és inevitable però, depenent de les mesures que es prenguin, les seves conseqüències seran diferents. Per una banda, hem d'adoptar mesures per intentar reduir la magnitud dels canvis: abandonament dels combustibles fòssils, sistemes d'explotació sostenible dels recursos naturals... Per altra banda, hem de preveure els canvis i cercar maneres d'adaptar el nostre entorn i la nostra economia. És una situació d'emergència que requereix la col·laboració de tothom: començant per les grans multinacionals, que haurien d'entendre que abans que repartir guanys als seus accionistes tenen el deure de no comprometre el futur de la resta de persones, passant pels governs i acabant per cadascun de nosaltres com a usuaris temporals d'aquest planeta. ■

AMB BON
HUMOR

Noticiari breu

BOTIGA DEL CLAUSTRE

Des de l'estiu de 2014 tenim un nou punt de venda i d'atenció al públic, dins el Mercat del Claustre a Maó. Gràcies a la col·laboració del voluntariat, la botiga està oberta els matins de 10 a 13 h, de dilluns a dissabte.

Hí trobareu les nostres publicacions i d'altres relacionades amb la natura i la cultura de l'illa de Menorca, productes de custòdia agrària, camisetes i d'altres idees per a regalar.

A més, si teniu temps i voleu col·laborar, cercam gent per atendre la botiga.

ASSEMBLEA PER APROVAR ELS COMPTES

El dissabte 30 de maig de 2015, a les 19.15 h en primera convocatòria i a les 19.30 h en la segona, a la sala d'actes del Molí del Rei, Maó (Camí des Castell, 53) està prevista l'Assemblea General Ordinària del GOB a Menorca, amb els següents punts a l'ORDRE DEL DIA: Lectura i aprovació de l'acta anterior; Aprovació de comptes de 2014; Informació de temes d'actualitat, i propostes i preguntes.

FESTA DEL GOB MENORCA

Diumenge dia 17 de maig celebrarem la Festa del GOB.

Estan previstos diverses activitats i espais de debats. La trobada serà a partir de mitjan matí i acabarà a mitjan capvespre. Ens trobarem al campament de Biniparratx.

S'estan organitzant activitats, i el dinar, per a passar un dia divertit.

Ja anirem informant.

TALLERS AS VIVER

Es Viver realitza tallers oberts al públic, un dissabte de cada mes. S'explicaran aspectes pràctics del manteniment de les plantes de l'hort i del jardí: podes, empelts, planters, compostatge, tractaments...

Estau atents al calendari d'activitats o al facebook des Viver.

**DIFON EL
SOCARRELL
ENTRE ELS
TEUS AMICS.
REENVIA'LI!**

Per apuntar a l'agenda

■ Dissabte 28 de març: **taller de Marc Moll** as Viver sobre com muntar un jardí a casa amb plantes medicinals, per tenir la farmaciola natural a mà. Taller públic i gratuït. Organitza Es Viver de Plantes de Menorca del GOB. Hi col·labora Caixa Colònia.

■ Dissabte 28 de març: **Jornada Menorca Antipetrolífera**. Durant tot el matí es faran diferents xerrades i debats sobre el futur energètic de Menorca. L'organitza Menorca Diu NO!, Maó en Transició, SOM Energia, Menorquins pel Territori i GOB. Sala polivalent dels IES Pasqual Calbó i Cap de Llevant, de les 10 a les 14.30 h.

■ Dissabte 18 d'abril: taller pràctic sobre **planters d'horta**. Serà as Viver, de 10 a 11.30 h. Activitat pública i gratuïta. Ho organitza Es Viver de Plantes de Menorca del GOB. Hi col·labora Caixa Colònia.

■ Diumenge 17 de maig: **Festa del GOB** a Biniparratx. Al noticiari breu hi trobareu més informació.

■ Dissabte 23 de maig: un altre **taller as Viver**. Aquesta vegada es mostrarà com podem aprofitar les restes orgàniques de la casa, el jardí i l'hort per fer compost. Serà de 10 a 11.30 h. Activitat pública i gratuïta. L'organitza Es Viver de Plantes de Menorca del GOB. Hi col·labora Caixa Colònia.

■ Dies 28, 29 i 30 de maig, curs de la UIMIR organitzat pel GOB: **Complements econòmics per a la viabilitat rural**. L'objectiu és conèixer experiències positives en la diversificació i la millora de l'economia del món rural, oferir una panoràmica general de les oportunitats de diversificació econòmica basada en principis de sostenibilitat, analitzar sistemes d'estalvi i adaptació a la incertesa econòmica i conèixer experiències locals, estatals i internacionals. Es realitzaran visites a diferents finques i indrets de l'illa per a conèixer experiències exitoses. Es comptarà amb professors amb experiència d'excepció: Adam Dutton, economista de la Royal Society for Protection of the Birds (RSPB); Jaume Mateu Lladó, geògraf, especialista en ordenació del territori i paisatge; Miquel Rafa, director de la Fundació Catalunya La Pedrera; Eduardo de Miguel, director gerent de Fundació Global Nature; M. Antònia Taltavull, gestora d'una finca agrària amb acord de custòdia. Les inscripcions s'han de fer a www.uimir.cime.es.

■ Dissabte 30 de maig: **assemblea** del GOB Menorca. La convocatòria detallada és al noticiari breu.

I no oblideu que...

■ **L'Agrobotiga, al Molí del Rei** (Maó), està en funcionament amb el mateix horari d'atenció que les nostres oficines. Si voleu més informació podeu visitar el web a <http://www.gobmenorca.com/botiga-agrobotiga>

■ **El GOB ha obert botigueta al Mercat del Claustre** de Maó. L'horari és de dilluns a dissabtes de 10 a 13 h. Hi podreu trobar una bona col·lecció de llibres que ajuden a conèixer la natura de Menorca, per a totes les edats i en diferents idiomes. Des de contes infantils, a guies del Camí de Cavalls, flors, etc. També hi ha gots de cartó, camisetes, trencaclosques, peluixos... I, com no podria ser d'altra manera, una representació de productes de Custòdia agrària obtinguts amb una gestió ambiental responsable, que ajuden a mantenir el paisatge tan peculiar de Menorca.

■ Es **Viver de plantes autòctones** està obert els divendres i dissabtes de 10 a 13.30 h. Podeu comprar-hi plantes de Menorca, planters, ramells, terra, llavors d'horta, consultar dubtes en relació amb la jardineria sostenible... Us animam a passar-hi! El trobareu a la carretera de l'aeroport, al costat de Mestral.

■ Cada diumenge s'instal·la l'**Agromaó** a la Plaça Reial de Maó, el mercat agrari setmanal on es poden adquirir productes del camp de Menorca provinents de finques que s'han compromès a desenvolupar una gestió agrària responsable, avalada pel segell d'Agricultura Ecològica, pel Contracte Agrari Reserva de la Biosfera o per un acord de custòdia del territori. L'Agromaó està en funcionament entre les 10 i les 14 h.

■ Trobareu el **Banc del Temps** cada dijous de 19 a 20 h al Molí del Rei (Camí des Castell, 53 de Maó). Animeu-vos a intercanviar habilitats i capacitats amb el temps com a única moneda de canvi!

El trimestre anterior...

RENOVACIÓ DE CÀRRECS DEL GOB

Jaume Canals va ser elegit nou president interinsular del GOB, en les diferents assemblees de socis que van tenir lloc al desembre de 2014. Per altra banda, es va renovar la junta directiva del GOB Menorca, que ens aquests moments està formada per 23 persones, amb Jaume Obrador com a president, i Pau Albiñana, Xavi Camps, Gabriel Carreras, Carlos Coll, Iñaki Cucarella, Bosco Febre, Joan Florit, Eduard Furró, Maria Aura Giraldo, Lluís Llorca, Maria Àngels Llach, Mar Lluch, Maite Martínez, Jaume Mascaró, Dafne Olivar, Pepa Orfila, Begoña Oquiñena, Bego Piqué, Laura Piris, Jacint Prieto, Magda Seoane, Aina Tejero i Louise Watson. És una junta de gent molt diversa pel que fa a l'edat, formació i experiència, és a dir, una garantia per fer una bona feina a l'entitat. ■

Per consultar la informació actualitzada, visiteu el nostre web o telefonau a les oficines del GOB.

Foto: Gregori Conill - ECOTONS SCP

Fas falta / Fem falta

Vull fer-me soci/a del GOB Menorca

Nom i llinatges			
NIF		Any de naixement	
Adreça			
Codi Postal		Població	
Província		Telèfon	Mòbil
E-mail			
☐	Vull rebre les notícies per e-mail		
☐	Vull desgravar a l'IRPF		
Domiciliació bancària			
Quota anual		€	
Banc			
Compte IBAN	____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____ / ____		

Quotes mínimes: menors de 16 anys: 17,42 € / de 16 a 25 anys: 26,12 € / de 26 a 64 anys: 58,78 € / a partir de 65 anys: 43,54 €

Data ____ / ____ / ____

Signatura

www.gobmenorca.com

info@gobmenorca.com

Camí des Castell, 53. 07702 Maó · Tel. (34) 971 35 07 62, Fax (34) 35 18 65

Camí de Maó, 38. 07760 Ciutadella · Tel. 971 38 63 22